

Bilag 2: Fleksibilitetsforventninger til brugere af halfaciliteter

I det følgende afklares hvilke fleksibilitetsforventninger, der bør stilles til brugere af halfaciliteter. Det er hensigten at afklare hvilken udnyttelsesgrad, kørselsvillighed mv. vi forventer af brugerne på deres eksisterende faciliteter, før vi kan vurdere i hvilken grad de har behov for nye faciliteter.

Der findes ikke eksplicite retningslinjer for hvilke former for fleksibilitet, det synes rimeligt at stille til brugere af halfaciliteter i Viborg Kommune. Viborg Idrætsråds bestyrelse har derfor søgt at indkredse forskellige *pejlemærker*, der kan bruges, når det skal drøftes om en klub har behov for yderligere hal-faciliteter.¹ Pejlemærkerne er ikke tænkt som absolutte regler, der i sig selv kan udløse nye halfaciliteter, men som parametre, der er ønskværdige og som kan tale *for* eller *imod* at en klub har behov for yderligere hal-faciliteter. De identificerede pejlemærker falder i elleve hovedgrupper.

Pejlemærke 1: Spredning af indendørs aktiviteter

For det første er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for *spredning* af indendørsaktiviteter – herunder hvor mange adresser man kan bede en klub træne på, hvor lang afstand man kan forvente at køre til træning mv., hvis den stadig skal kunne føle sig som én klub.² De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel.

Spredning af indendørs aktiviteter (køreafstand mv.)	Pejlemærker
Hvor mange forskellige adresser er det hensigtsmæssigt, at en klub benytter til indendørs træningsaktiviteter, hvis den stadig skal kunne føle sig som én klub?	• 1-2 adresser ³
Hvor lang <i>køreafstand</i> kan man som minimum forvente at medlemmer er villige til at tilbagelægge fra klubbens primære adresse (klubbens "sjæl") til <u>trænings</u> adressen?	• Børn: 5 km / voksne: 10 km
Hvor lang <i>køreafstand</i> kan man som minimum forvente at medlemmer er villig til at tilbagelægge fra klubbens primære adresse (klubbens "sjæl") til <u>kamp</u> adressen? • I forhold til idrætsgrene med præcedens for hyppige	• Børn: 0 km / voksne: 0 km

¹ Viborg Idrætsråd har i drøftelsen af pejlemærker søgt at anlægge et helhedsperspektiv og have blik for at midler til nye haller kan gå fra andre bevillinger på idrætsområdet. Målet har derfor været at identificere pejlemærker, som både kommune samt andre foreninger og udøvere finder rimelige.

² Pejlemærke 1 er primært udarbejdet med henblik på at klarlægge fleksibilitetsforventninger ift. større idrætsgrene. I mindre specialidrætter, hvor der typisk kun er en forening i kommunen, vil gælde andre forventninger.

³ I tilfælde af klubsamarbejde må klubbens hold forvente at kunne træne og spille på alle moderklubbernes adresser.

<ul style="list-style-type: none"> • I forhold til idrætsgrene med præcedens med få hjemmestævner i sæsonen (fx indfodbold) 	<ul style="list-style-type: none"> • Børn: 10 km
--	---

Pejlemærke 2: Åbningstider

For det andet er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for *åbningstider* – herunder hvilke tidspunkter og ugedage man må forvente, at brugerne er villige til at træne.⁴ Faktor-tallet illustrerer, i hvilken grad man kan forvente, at klubbens hold træner det pågældende tidspunkt. (Faktor 0,5 svarer fx til at en træningstime fx kun tæller for en halv time). De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel.⁵

Åbning	Tidspunkt	Faktor
Mandag – torsdag	kl. 16 – 21	1,00
	kl. 21 – 22	0,75
Fredag	kl. 15 – 20	1,00
	kl. 20 – 22	0,75
Lørdag	kl. 8 – 12	0,75
Søndag		

Pejlemærke 3: Weekendtræning

For det tredje er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for *weekendtræning* – fx om et fodboldhold kan have træningstid lørdag, hvis fx hallen er optaget 6 gange i løbet af vinterperioden? De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel.

Weekendtræning	Pejlemærker
Hvor mange <i>flytninger</i> pga. egne weekendkampe er rimelig for et hold, der træner lørdag?	• Æn flytning pr. måned (fx fra lørdag til søndag)
Hvor mange aflysninger på grund af andre arrangementer i hallen er rimelig for et hold der træner lørdag?	• Æn aflysning pr. måned

⁴ Anvendelsen af pejlemærke 2 vedr. åbningstid og træning i hverdagene, der traditionelt har været arena for træning. Træningsmuligheder og åbningstider i weekenden behandles via pejlemærke 3.

⁵ Hvis en hal har brugere om formiddagen (fx seniorer, der dyrker gymnastik) giver dette ikke ekstra timer til optællingen af foreningens behov, da det ikke belaster hallen i spidsbelastningsperioder. Såfremt hallen/foreningerne aktiverer faciliteten i tiden op til eller umiddelbart efter foreningsåbningstiden (fx kl. 15-16 eller 22-23) for brugergrupper, der typisk ikke kan træne formiddag/middag, så giver det ekstra timer til den samlede behovsvurdering.

Pejlemærke 4: Træningstid

For det fjerde er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for hvor lang tid forskellige hold kan forvente at træne om ugen afhængig af idræt, alder, niveau. De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel og er fremkommet ved at se på præcedens i relevante idrætter.

Træningstid (pr. uge)	Hold	Pejlemærker
Håndbold / Floorball	u4-u5	1,0 time
	u6-u8	2,0 time
	u9-u10	2,0 time
	u11+	3,0 time
	Elite	4,5 time
Fodbold	u6-u8	1,0 time
	u9-u10	1,0 time
	u11+	1,5 time
Badminton	Hold	2,0 time
	Motion	1,0 time
	Elite	6,0 time
Volleyball / Basket	Børn	2,0 time
	Voksne	3,0 time
Team-gymnastik	u8	3,0 time
	u10	5,0 time
	u12+	8,5 time
Idræts-gymnastik	u8	4,0 timer
	u11	7,5 time
	u13	9,5 time
	u14	16,0 time
Breddegymnastik / dans	u6	1,0 time
	u7+	1,5 time
	25+	2,0 time

Pejlemærke 5: Antal udøvere pr. træning

For det femte det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for hvor mange udøvere, der kan træne sammen uden større forstyrrelser i træningskvaliteten. De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel og varierer bl.a. afhængigt af idræt, alder og niveau. Udgangspunktet for tabellen er det antal udøvere, der fylder hallen i en kampsituation. Det antages at en stigning på 50 pct. kan integreres i træningssituationer uden større kvalitetsforstyrrelser, mens en stigning på 100 pct. antages at forringe træningskvaliteten. *Eksempel:* I seniorhåndbold spilles kampe à 7 mod 7 (dvs. 14 spillere). Det indikerer at træningsantallet ikke bør overstige max 28 spillere og ideelt set bør ligge mellem 14-21 spillere. Pejlemærket anvendes med udgangspunkt i det antal observerede fremmødte (ikke antal medlemmer) på de enkelte hold, da dette er et mere præcist udtryk for den reelle brug af faciliteten.

Samtidig registreres dog også holdenes betalende medlemmer, og der beregnes en fremmødeprocent.

Antal udøvere pr. træning	Alder	Pejlemærker		
		Kamp	Træning	Max
Håndbold	u6-u8	16	24	32
	u9-u10	12	18	24
	u11+	14	21	28
Fodbold	u6-u8	12	18	24
	u9-u10	10	15	20
	u11+	8	12	16
Badminton	Hold	14	21	28
	Motion		14	20
Volleyball ⁶	u6-u10	40	30	40
	Andre	36	24	36
Gymnastik	TeamGym ⁷	12	14	24
	IdrætsGym ⁸	8	16	24
	BørneGym ⁹		30	40
	MotionsGym ¹⁰		30	40

I forlængelse heraf, synes det hensigtsmæssigt at diskutere om man tidsmæssigt bør kompensere hold, der har flere udøvere end max-tallet. Det anbefalede pejlemærke fremgår af nedenstående.

	Pejlemærker
Justering af træningstid	
Er det rimeligt at kompensere et træningshold, der har flere udøvere end max-tallet, med ekstra træningstid?	• Ja – svarende til 50 pct. af den tid som holdet ellers er berettiget til.
Er det rimeligt at reducere træningstiden for et træningshold, der har færre udøvere end kampantallet?	• Ja – såfremt træningsholdet er under halvt så stort som

⁶ Volleyball adskiller sig fra de øvrige idrætter ved at have særligt mange udøvere på banen under kamp. Derfor synes det ikke muligt at integrere en stigning på 50 pct. i træningssituationer. Kampantallet betragtes derfor som et maxtal.

⁷ TeamGym består af 3 discipliner (trampolin, spring og rytme). Et TeamGym hold udgøres af 12 gymnaster (samt 2 udskifttere). I VGFs hovedfaciliteter er der plads til at to TeamGym hold (24-28 gymnaster) kan træne visse discipliner samtidigt. Fx kan det ene hold øve trampolin, mens det andet hold øver spring. Der er omvendt ikke plads til at to hold samtidigt kan træne spring og rytme på gulv. 14 gymnaster er derfor det ideelle træningstal, mens 24 er det maksimale.

⁸ Idrætsgymnastik består af 8 forskellige øvelser/redskaber (6 til mænd og 4 til kvinder). To af øvelserne benyttes m/k. Når m/k træner sammen etableres derfor 8 stationer. Her er 2 (max 3) gymnaster pr. redskab hensigtsmæssigt ved elitetræning (dvs. 16-24 gymnaster).

⁹ I børne-bredde gymnastik trænes både TeamGym, IdrætsGym og en række andre øvelser. Meget mere end 6 stationer à 6 gymnaster (ca. 40 gymnaster) er vanskelige at facilitere uden større forstyrrelser i træningskvaliteten. Andre gymnastikforeninger (fx KVIK) lukker typisk deres børnehold ved 30 tilmeldinger (i traditionelle haller). I VGF er der tradition for lidt større hold med lidt flere trænere (selv om salene ikke har fuld hal-størrelse).

¹⁰ I motionsgymnastik benyttes typisk kun gulv og ripper. Det hensigtsmæssige træningsantal afhænger derfor af rummets m2 og antal ripper i rummet. I sale af VGFs størrelse kan 30-40 voksne motionsgymnaster træne samtidig uden at støde ind i hinanden.

kampantallet er det rimeligt at halvere den tid holdet ellers er berettiget til.

Pejlemærke 6: Flytning af klub

For det sjette er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for *flytning af klub*, fx om det er rimeligt at flytte en klub til en ny hjemmeadresse, hvis klubben tilbydes faciliteter, tidsrammer og geografi, der kvalitetsmæssigt svarer til de nuværende. De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel.

Flytning af klub	Pejlemærker
Kan en hel klub flyttes til en ny hjemmeadresse, hvis den tilbydes faciliteter, tidsrammer og geografi, der kvalitetsmæssigt svarer til de nuværende? ¹¹	<ul style="list-style-type: none">• Ja – forudsat at det samtidigt:<ul style="list-style-type: none">(a) forbedrer træningsmuligheder for andre klubber og(b) at klubben kun flyttes indenfor det geografiske område, hvor det rekrutterer sine medlemmer fra.
Kan hold fra en klub flyttes væk fra en facilitet (der ikke er lig klubbens hjemmeadresse/sjæl), hvis holdene tilbydes faciliteter, tidsrammer og geografi, der kvalitetsmæssigt svarer til de nuværende?	<ul style="list-style-type: none">• Ja – forudsat at det samtidigt:<ul style="list-style-type: none">(a) forbedrer træningsmuligheder for andre klubber og(b) at klubben kun flyttes indenfor det geografiske område, hvor det rekrutterer sine medlemmer fra.

Pejlemærke 7: Foreningers egenfinansiering

For det syvende er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for *foreningers egenfinansiering* i forbindelse med større nyanlæg. De anbefalede pejlemærker fremgår af nedenstående tabel.

Foreningers egenfinansiering	Pejlemærker
Hvor stor en andel af anlægsudgifterne kan man forvente, at en klub, der ansøger Viborg Kommune om større nyanlæg skal	<ul style="list-style-type: none">• 25 pct., hvor mindst 10 pct.

¹¹ Fx kan SIK ikke flyttes til Viborg nordby, hvor andre fodboldklubber rekrutterer deres medlemmer. Muligheden for at flytte specialklubber er dog større, da de er eneste af deres slags i et større geografisk område og rekrutterer medlemmer fra hele kommunen. Fx Viborg Squash Klub, Viborg Bullets m.fl..

betale?

ikke er
lokaletilskudsberettiget lån.¹²

Heller ikke dette pejlemærke er ultimativt. Fx kan der gælde andre vilkår, ved særligt små foreninger, der bidrager til et mangfoldigt idrætsliv, foreninger der flyttes i fællesskabets interesse, bevarelse af sårbart lokalsamfund mv..

Pejlemærke 8: Primære og sekundære indeidrætter i traditionelle idrætshaller

For det ottende er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for primære og sekundære indeidrætter, fx hvilke idrætter der har forret til træningstider i tilfælde af mangel på træningstider. *Primære indeidrætter* præciseres som idrætter der har forret til at placere deres træningstider mandag–fredag. *Sekundære indeidrætter* præciseres som idrætter der har ret til træningstider lørdag-søndag og eventuelt ledige tider fra primære indeidrætter (mandag – fredag).

Primære og sekundære indeidrætter i traditionelle idrætshaller	Pejlemærker
Hvilke idrætsgrene kan defineres som <i>primære</i> indeidrætter (der har forret til at placere deres træningstider mandag-fredag)?	• håndbold, badminton, gymnastik, volleyball, basketball, floorball, hockey og lign..
Hvilke idrætsgrene kan defineres som <i>sekundære</i> indeidrætter (der har ret til træning lørdag - søndag og eventuelle ledige tider fra primære indeidrætter mandag - fredag)?	• fodbold (indendørs og futsal), tennis og lign..

Pejlemærke 9: Idrætshal pr. indbygger

For det niende er det hensigtsmæssigt at afklare retningslinjer for forholdet mellem antal borgere og idrætshaller i et område. Det er næppe muligt at præcisere, hvor mange borgere pr. hal, der udløser retten til en ny idrætshal. Behovet vil bl.a. afhænge af frivillighed, befolkningssammensætning (alder, uddannelse, etnicitet) og afstand til naboforeninger i det konkrete område. Byområder vil typisk have færre idrætshaller pr. indbygger end landområder. I byområder er *køreaafstanden* til naboforeninger typisk kortere ligesom der er enkeltstrengede foreninger med egne faciliteter der geografisk går på tværs af de traditionelle haller – fx svømmeklubber, gymnastik-klubber og skytteklubber – og derved *aflaster* de traditionelle haller, (dvs. skaber behov for færre haltider indenfor de pågældende områder). Derudover er det ikke

¹² Hvis nyanlægget fx koster en million kan klubben ikke få lokaletilskud til de sidste 10 pct. svarende til 100.000 kr.

uproblematisk at definere hvad et ”område” er i forhold til en sådan analyse. Hvis man fx definerer et ”område” som et ”skoledistrikt” får man den udfordring at foreningernes rekrutteringsbase ikke nødvendigvis følger et bestemt skoledistrikt, hvilket yderligere komplicerer muligheden for at beregne antal haller pr. borgere.

Idrætshal pr. indbygger	Pejlemærker
Hvordan bør haller med forskellig størrelse, anvendelsesmuligheder, ejerskabsforhold mv. tæller i en sammenligningssituation?	
<ul style="list-style-type: none"> • Traditionelle idrætshaller, der både kan facilitere træning og kamp i traditionelle indeidrætsgrene 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 1,00
<ul style="list-style-type: none"> • Traditionelle idrætshaller, der kan facilitere træning men ikke kamp i traditionelle indeidrætsgrene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 0,66
<ul style="list-style-type: none"> • Idrætshaller på privatejede skoler, hvor skolen er lukket i den foreningsmæssige åbningstid (fx gymnasier, privatskoler mv.)¹³ 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 0,50
<ul style="list-style-type: none"> • Minihaller (400-799 m2), der primært bruges til gymnastik og alene faciliterer fx min. 2 badmintonbaner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 0,33
<ul style="list-style-type: none"> • Bevægelsessale (under 400 m2), der alene bruges til opvarmning, gymnastik, mv.¹⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 0,00
<ul style="list-style-type: none"> • Idrætshaller på privatejede skoler, hvor skolen er åben i den foreningsmæssige åbningstid (fx efterskoler, højskoler mv.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktor 0,00
Kan man beregne hvor mange borgere pr. hal, der udløser retten til en ny idrætshal (herunder beregne hvor meget en konkret enkeltstrengede forening aflaster en traditionel idrætshal)?	
	<ul style="list-style-type: none"> • Det er ikke forsøgt i indeværende analyse.¹⁵

¹³ Beregningsfaktoren må bl.a. reduceres på privatejede skoler fordi det er vanskeligt at stille krav til udlejer og fordi adgangsforholdet er usikker, jf. facilitetens primære anvendelsesformål.

¹⁴ Sådanne halfaciliteter er at regne for en aflastningshal i lighed med fx skytteforeninger, golfklubber mv.

¹⁵ Det vil fx kræve, at man kan beregne hvor meget aflastning konkrete skytteklubber, svømmeklubber, gymnastikklubber i en by skaber for en konkret idrætshal. En mulig løsning kunne være at sige følgende. Fordi 10 pct. af den idræt der dyrkes i Danmark er svømning, vil en konkret svømmehal aflaste idrætshallen med tilsvarende 10 pct.. For at indfange det forhold, at aflastningen aftager des længere væk faciliteten ligger kunne man endvidere tilskrive svømmehallen en større aflastning (fx faktor 1,5) hvis den ligger under 5 km fra idrætshallen og en mindre aflastning (fx faktor 0,5) hvis den ligger over 10 km fra idrætshallen. Relevante nøgletal i forskellige *indeidrætter* vil i den sammenhæng være henholdsvis: gymnastik (9 pct.), indfodbold (9 pct.), håndbold (6 pct.), badminton (4 pct.), volleyball (1 pct.), basketball (1 pct.), handicap (1 pct.). Det synes endvidere rimeligt at sige, at også *udeidrætter* - fx golf (8 pct.), ridning (4 pct.) og tennis (3 pct.) - i princippet aflaster idrætshaller, da nogle folk (hvis der fx er en golfklub i nærheden) så vælger at dyrke deres idræt i de perioder hvor den pågældende udeidræt er tilgængelig. Fremgangsmåden kan samtidig suppleres med en faktor, der afhænger af hvor mange måneder om året udeidrætten er tilgængelig (fx ridning (12/12), golf (8/12), atletik (7/12), roning/kajak (7/12), tennis (6/12)). Udfordringerne med at sammenligne borgere pr. hal er umiddelbar størst hvis man forsøger at sammenligne borger pr. hal i landsbyer med borger pr. hal i større byer/bydele. Det vil alt andet lige være lettere at sammenligne internt mellem landsbyer eller internt mellem bydele (i større byer), da behovet for at indregne aflastningsfaktorer i så fald aftager.

